

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ
КАФЕДРА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан філологічного факультету
Т.В. Хом'як
"___" _____ 2019 року

СУЧАСНА РОСІЙСЬКА МОВА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки _____ бакалавра _____
спеціальності _____ 035 Філологія _____
спеціалізація 035.033 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша-польська»;
035.034 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша
російська».
освітня програма «Російська мова і зарубіжна література. Друга мова».
«Слов'янський переклад (польський)»

Укладачі: к. філол. н., доц. Мацегора І.Л.,
к.філол.н., доц.Хейлік Т.О.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол № 1 від "29" серпня 2019р.
Завідувач кафедри _____
(підпис) І.Я.Павленко
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету філологічного

Протокол № 1 від "05" вересня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету _____
(підпис) І.І.Ільченко
(ініціали, прізвище)

2019 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ
КАФЕДРА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан філологічного факультету
Т.В. Дом'як
" " 2018 року

СУЧАСНА РОСІЙСЬКА МОВА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра
спеціальності 035 Філологія
спеціалізація 035.03 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно)»
освітня програма «Мова і література (російська)»
«Слов'янський переклад»

Укладач к. філол. н., доц. Мацегора І.Л.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол № 1 від "22" серпня 2018р.
Завідувач кафедри _____
(підпис) І.Я.Павленко
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету філологічного

Протокол № 1 від "05" вересня 2018 р.
Голова науково-методичної ради
факультету _____
(підпис) І.І.Ільченко
(ініціали, прізвище)

2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Професійної підготовки	
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність <u>035 Філологія</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
	Спеціалізація 035.033 Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська. 035.034 Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська. <u>Освітня програма</u> Російська мова і зарубіжна література. Друга мова. Слов’янський переклад (польський)	3-й	-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4 год	Рівень вищої освіти: бакалаврський	60 год.	-
		Практичні	
		46 год.	-
		Самостійна робота	
		74 год.	-
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна російська мова (морфологія)» є ознайомлення із побудовою морфологічного рівня повної системи, фундаментальними поняттями та законами граматики, системою частин мови та їхнім функціонуванням у мовленні

Завдання – правильно виконувати всі види морфологічного аналізу, знаходити явища транспозиції на морфологічному рівні, екстраполювати набуті практичні навички в контексті порівняльного аналізу близькоспоріднених та неблизькоспоріднених мов.

Згідно з вимогами освітніх програм студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

- Володіти методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Демонструвати знання з основ морфології та її місця серед інших рівнів системи сучасної російської мови
- Демонструвати знання головних понять морфології;
- Демонструвати знання побудови системи частин мови та принципів їхньої класифікації;
- виконувати морфологічний аналіз всіх частин мови;
- виконувати порівняльний аналіз мовних явищ на морфологічному рівні близькоспоріднених та неблизькоспоріднених систем

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна спирається на базові знання із дисциплін циклу професійної та професійно-практичної підготовки, а саме: «Вступ до мовознавства», «Вступ до слов'янської та германської філології», «Сучасна російська мова (фонетика)», «Сучасна російська мова (лексика)», «Сучасна російська мова (морфеміка та словотвір)».

У системі лінгвістичних наук ця дисципліна пов'язана, з одного боку, із загальним мовознавством, з іншого – з низкою порівняльних мовознавчих дисциплін («Порівняльна лексикологія», «Порівняльна граматики»), а також історією окремих мов, що сприяє вивченню особливостей систем мов та пошуку відповідників у процесі перекладу.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. ІМЕННИК. ГРАМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Тема 1. Морфологія як вчення про частини мови. Основні поняття морфології. Морфологія як частина граматики. Об'єкт та предмет морфології. Етапи розвитку російської морфології. Основні поняття морфології. Морфологічна парадигма. Словоформа. Грамема. Граматична категорія. Граматичне значення. Граматична форма. Морфологічна категорія, її співвідношення з іншими категоріями мови. Частина мови. Вчення про частини мови. Принципи частиномовної класифікації. Диференціальні ознаки частини мови. Питання про контамінанти та лексії в сучасній російській мові.

Тема 2. Іменник. Іменник як частина мови. Семантика та граматичні особливості іменників. Диференціальні ознаки іменників. Лексико-граматичні розряди іменників. Категорія істоти / неістоти як обов'язків нерегулярний номінативний та синтаксичний елемент значення іменника. Парадигматичні та синтагматичні засоби вираження істоти/неістоти. Зв'язок з категорією роду. Розходження між лексичними та граматичними ознаками істоти / неістоти.

Тема 3. Категорія роду іменників. Рід як обов'язковий синтаксичний елемент значення іменників. Чоловічий, жіночий, середній рід. Питання про парний рід. Іменники спільного роду. Продуктивні тенденції розвитку іменників спільного роду. Родова характеристика незмінних іменників, аббревіатур, складових іменників. Сім погоджувальних класів іменників російської мови. Екстралінгвістичні чинники й сучасні тенденції у межах категорії роду.

Тема 4. Категорія числа іменників. Число як обов'язковий регулярний, номінативний й синтаксичний елемент значення іменників. Граматичний статус категорії числа (словозмінний чи словотворчий характер). Способи утворення форм множини у російській мові. Число незмінних іменників. Іменники з вдома формами числа, релятивно-коррелятивним та дериваційно-коррелятивним значенням. Контекст й основні значення форм однини та множини. Іменники груп *singularia tantum* та *pluralia tantum*.

Тема 5. Категорія відмінку іменників. Відмінок як корелятивна словозмінна морфологічна категорія. Історико-етимологічна характеристика термінологічного позначення найменування відмінків. Граматичні засоби вираження граматичних протиставлень: шість відмінків, питання про визначення другого родового, другого місцевого кличного та інших відмінків в сучасній російській мові. Проблема відмінкового значення. Значення та функції відмінків. «Семантичний відмінок» як лінгвістична універсалія і його відношення до морфологічного відмінка. Багатозначність відмінкових форм в російській мові та спроби пошуку інваріантних значень. Поняття семантичної парадигми відмінкової форми. Відмінок незмінних іменників. Прийменник та прийменниково-відмінкова конструкція.

Тема 6. Відмінювання іменників. Широкий та вузький підходи до визначення поняття відмінювання. Типи відмінювання іменників, роль відмінкових флексій у розподілі іменників за різними типами відмінювання. Морфонологічні перетворювання в основі іменників, різновиди в середині одного типу відмінювання. Характеристика першого, другого, третього типів відмінювання іменників. Ад'єктивна, мішана, нульова відміна. Варіанти відмінкових закінчень. Сучасні тенденції в області відмінювання іменників. Наголос в іменниках. Особливості правопису суфіксів та складних іменників. Трансформаційні процеси в межах лексико-граматичного розряду іменників.

РОЗДІЛ 2. ПРИКМЕТНИК. ГРАМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Тема 7. Прикметник. Прикметник як частина мови (широке та вузьке визначення). Об'єм та межі прикметників. Питання про порядкові слова та «займенникові прикметники». Граматичні категорії роду, числа та відмінка прикметників, їхній словозмінний характер. Диференціальні ознаки прикметників. Лексико-граматичні розряди прикметників. Проміжні лексико-граматичні розряди прикметників. Повні та короткі форми прикметників. Питання про ступені порівняння у лінгвістичній традиції. Особливості утворення та вживання форм ступенів порівняння. Ступені якості прикметників – значення та утворення.

Тема 8. Відмінювання та словотвір прикметників. Типи відмінювання прикметників: ад'єктивний (твердий, м'який, мішаний варіанти). Незмінні прикметники. Питання про аналітичні прикметники в сучасній російській мові. Наголос у прикметниках. Словотвір прикметників. Правопис суфіксів прикметників. Правопис складних прикметників. Трансформаційні процеси у межах лексико-граматичного розряду прикметників.

РОЗДІЛ 3. ЧИСЛІВНИК. ЗАЙМЕННИК. ГРАМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Тема 9. Числівник. Числівник як частина мови. Широке та вузьке розуміння терміна «числівник». Питання про порядкові слова та «займенникові числівники». Диференціальні ознаки числівників як частини мови. Розряди числівників за значенням та граматичним ознакам. Характеристика збірних числівників, особливості їхнього вживання. Нумерально-субстантивні та нумерально-ад'єктивні контамінанти.

Тема 10. Займенник. Займенник як частина мови. Об'єм та межі займенникової лексики (широке та вузьке розуміння терміну «займенник»). Розряди займенників за категоріальним значенням та граматичним ознакам. Семантичні класифікації займенників. Класифікації О.М. Пешковського, В.М. Мігіріна, Є.М.Сидоренко. Традиційна класифікація займенників. Поняття займенникового ряду. Типи відмінювання займенників. Синоніміка займенників. Займенникові контамінанти: займенниково-сполучникові, займенниково-партикулянтні, займенниково-предикативні.

РОЗДІЛ 4. ДІЄСЛОВО ТА ДІЄСЛІВНІ ФОРМИ. ГРАМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Тема 11. Дієслово в морфологічній системі сучасної російської мови. Місце дієслівної лексики в частиномовній класифікації слів сучасної російської

мови. Питання про об'єм дієслівної лексеми. Відмінювані й невідмінювані форми дієслова. Значення процесуальної ознаки як категоріальне значення відмінюваних дієслів. Реалізація категоріального значення в семантиці дієслова. Граматичні категорії дієслова. Функціонально-семантичне поле й граматична категорія. Неозначена форма дієслова, значення й морфемна структура, синтаксичні функції. Основа дієслова. Система дієслівних форм і закономірності їхнього утворення.

Тема 12. Категорія стану дієслова. Розробка питання про категорії стану в історії вітчизняної граматичної думки. Різні трактування категорії стану. Стан, як категорія, що охоплює всі дієслова російської мови. Зв'язок стану з перехідністю й неперехідністю. Характер значеннєвої опозиції форм активного й пасивного стану. Стан і функціонально-семантичне поле становості.

Тема 13. Категорія виду дієслова. Вид як граматична категорія. Проблема семантичного змісту видового протиставлення. Граматична характеристика НДВ і ДВ. Способи утворення видів. Система видових опозицій, видові пари і їхнє утворення. Двовидові й одновидові дієслова. Видові ланцюги. Дієслова руху і їхнє місце у видовій кореляції. Контекстні функції дієслів НДВ і ДВ. Механізм вибору видових форм у висловленні. Конкуренція видів. Часткові видові значення. Категорія виду й способи дієслівної дії.

Тема 14. Категорія способу дієслова. Модальність й мовні засоби її вираження. Категорія способу як морфологічний спосіб виразу об'єктивної модальності. Протиставлення форм «ірреальних» способів дійсному. Значення й утворення модальних форм.

Тема 15. Категорія часу дієслова. Час як граматична категорія. Темпоральність й категорія часу. Відображення в словозмінній категорії часу об'єктивних часових співвідношень. Поняття відліку часових планів і його співвідношення з моментом мовлення. Абсолютне й відносне вживання часу. Взаємодія виду й часу. Система часових форм дієслів НДВ і ДВ. Утворення часових форм..

Тема 16. Категорія особи. Категорії числа й роду дієслів. Особа як граматична категорія. Особа й персональність. Основні й часткові значення категорії особи. Безособові дієслова і їхня характеристика. Словозмінні категорії числа й роду дієвідмінюваних форм дієслова. Взаємозв'язок категорії роду й дієслівних категорій способу й часу.

Тема 17. Дієвідміна дієслів. Поняття про дієвідміну дієслів. Типи дієвідміни. Способи визначення дієвідміни дієслова. Наголос і чергування у відмінюваних формах. Словотвір дієслова. Правопис відмінюваних дієслівних форм.

Тема 18. Атрибутивні форми дієслова. Дієприкметник як вербально-ад'єктивний контамінант. Диференціальні ознаки дієприкметників. Граматичні категорії дієприкметників. Утворення дієприкметникових форм. Еміграційний потенціал дієприкметників. Дієприслівник як вербально-адвербіальний контамінант. Граматичні категорії дієприслівників. Утворення дієприкметникових форм. Еміграційний потенціал дієприслівників.

РОЗДІЛ 5. ПРИСЛІВНИК. БЕЗОСОБОВО-ПРЕДИКАТИВНІ СЛОВА. МОДАЛЬНІ СЛОВА.

Тема 19. Прислівник. Прислівник як частина мови. Диференціальні ознаки прислівників. Питання про категоріальне значення прислівників. Ступені порівняння прислівників якісної характеристики. Ступені якості прислівників. Правопис прислівників.

Тема 20. Категорія стану. Безособово-предикативні слова і їхній частиномовний статус. Диференціальні ознаки слів категорії стану. Питання про категоріальний стан. Семантичні групи й граматичні ознаки безособово-предикативних слів. Ступені порівняння та ступені якості. Еміграційний потенціал слів категорії стану.

Тема 21. Модальні слова. Модальні слова як особливий структурно-семантичний клас у російській мові. Історія питання. Диференціальні ознаки модальних слів. Розряди модальних слів за значенням. Граматична характеристика модальних слів. Модальні слова й модальні конструкції.

РОЗДІЛ 6. СЛУЖБОВІ ЧАСТИНИ МОВИ. ВИГУКИ. ЗВУКОНАСЛІДУВАЛЬНІ СЛОВА

Тема 22. Прийменник. Службові частини мови в сучасній частиномовній класифікації. Прийменник як службова частина мови. Функціональна, структурна й синтагматична характеристика прийменників. Прийменники й відмінки. Утворення похідних прийменників.

Тема 23. Сполучник. Сполучник як службова частина мови. Характеристика сполучників за значенням, структурою, граматичним особливостям, функціонуванню. Перехід сполучників в інші частини мови. Сполучники й сполучникові слова. Конкретизатори й кореляти.

Тема 24. Частка. Частка в системі службових слів сучасної російської мови. Характеристика часток за значенням, місцем розташування в словосполученні, реченні. Структурна класифікація часток. Граматичні

особливості й функціональна специфіка часток. Перехід інших частин мови в частки. Питання про зв'язку як службову частину мови в сучасній лінгвістиці.

Тема 25. Вигук. Звуконаслідувальні слова. Вивчення вигуків у вітчизняній лінгвістиці. Загальна характеристика вигуків.. Класифікація вигуків у сучасній русистичі. Джерела утворення вигуків. Синтаксичні властивості вигуків. Звуконаслідувальні слова.

РОЗДІЛ 7. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В МОРФОЛОГІЧНІЙ СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ.

Тема 26. Перехідні явища в системі лексико-граматичних класів сучасної російської мови.

Перехід, перехідність та трансформація. Зона синкретизму в системі частин мови. Види трансформацій частин мови: адвербіалізація, предикативація, модалізація, препозиціоналізація, кон'юнкціоналізація, партикуляція, інтер'ективізація. Сучасні активні процеси в морфології російської мови.

Тема 27. Перехідні явища у межах однієї частини мови.

Трансформаційні процеси у межах дієслова. Трансформаційні процеси у межах іменника. Трансформаційні процеси у межах прикметника. Сучасні активні процеси в морфології російської мови.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	ла б	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Іменник. Граматична характеристика												
Тема 1. <i>Морфологія як вчення про частини мови. Основні поняття морфології.</i>	5	2	-			3						
Тема 2. <i>Іменник.</i>	4	2	-			2						
Тема 3. <i>Категорія роду іменників.</i>	6	2	2			2						
Тема 4. <i>Категорія числа іменників.</i>	7	2	2			3						
Тема 5. <i>Категорія відмінку іменників.</i>	6	2	2			2						
Тема 6. <i>Відмінювання іменників.</i>	7	2	2			3						
Разом за розділом 1	35	12	8			15						

Розділ 2. Прикметник. Граматична характеристика												
Тема 7. Прикметник.	8	2	-			6						
Тема 8. Відмінювання та словотвір прикметників	12	2	2			8						
Разом за розділом 2	20	4	2			14						
Розділ 3. Числівник. Займенник. Граматична характеристика												
Тема 9. Числівник	8	2	2			4						
Тема 10. Займенник	8	2	2			4						
Разом за розділом 3	16	4	4			8						
Розділ 4. Дієслово та дієслівні форми. Граматична характеристика.												
Тема 11. Дієслово в морфологічній системі сучасної російської мови.	5	2	-			3						
Тема 12. Категорія стану дієслова.	6	2	2			2						
Тема 13. Категорія виду дієслова.	6	2	2			2						
Тема 14. Категорія способу дієслова.	6	2	2			2						
Тема 15. Категорія часу дієслова.	6	2	2			2						
Тема 16. Категорія особи. Категорії числа й роду дієслів.	8	2	2			4						
Тема 17. Дієвідміна дієслів.	8	2	2			4						
Тема 18. Атрибутивні форми дієслова..	4	2	-			2						
Разом за розділом 4	49	16	12			21						
Розділ 5. Прислівник. Безособово-предикативні дієслова. Модальні слова												
Тема 19. Прислівник.	9	2	2			5						
Тема 20. Категорія стану.	9	2	2			5						
Тема 21. Модальні слова.	9	2	2			5						
Разом за розділом 5	27	6	6			15						
Розділ 6. Службові частини мови. Вигуки. Звуконаслідувальні слова												
Тема 22. Прийменник.	10	4	2			2						
Тема 23. Сполучник..	6	2	2			2						
Тема 24. Частка.	6	2	2			2						
Тема 25. Вигук. Звуконаслідувальні слова.	12	4	2			4						

Разом за розділом 6	30	12	8			10						
Розділ 7. Трансформаційні процеси у системі лексико-граматичних класів сучасної російської мови												
Тема 26. <i>Перехідні явища в системі лексико-граматичних класів сучасної російської мови.</i>	8	4	2			2						
Тема 27. <i>Перехідні явища у межах однієї частини мови.</i>	12	6	4			2						
Разом за розділом 7	20	10	6			4						
Усього годин	180	60	46			74						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Морфологія як вчення про частини мови. Основні поняття морфології.	2
2.	Іменник.	2
3.	Категорія роду іменників.	2
4.	Категорія числа іменників.	2
5.	Категорія відмінку іменників.	2
6.	Відмінювання іменників.	2
7.	Прикметник.	2
8.	Відмінювання та словотвір прикметників.	2
9.	Числівник.	2
10.	Займенник.	2
11.	Дієслово в морфологічній системі сучасної російської мови.	2
12.	Категорія стану дієслова.	2
13.	Категорія виду дієслова.	2
14.	Категорія способу дієслова.	2
15.	Категорія часу дієслова.	2
16.	Категорія особи. Категорії числа й роду дієслів.	2
17.	Дієвідміна дієслів.	2
18.	Атрибутивні форми дієслова.	2

19.	Прислівник.	2
20.	Категорія стану.	2
21.	Модальні слова.	2
22.	Прийменник.	2
23.	Сполучник..	2
24.	Частка.	2
25.	Вигук. Звуконаслідувальні слова.	2
26.	Перехідні явища в системі лексико-граматичних класів сучасної російської мови.	4
27.	Перехідні явища у межах однієї частини мови.	6
	Разом	60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Морфологія як вчення про частини мови. Основні поняття морфології.	-
2.	Іменник.	-
3.	Категорія роду іменників.	2
4.	Категорія числа іменників.	2
5.	Категорія відмінку іменників.	2
6.	Відмінювання іменників.	2
7.	Прикметник.	-
8.	Відмінювання та словотвір прикметників.	2
9.	Числівник.	2
10.	Займенник.	2
11.	Дієслово в морфологічній системі сучасної російської мови.	-
12.	Категорія стану дієслова.	2
13.	Категорія виду дієслова.	2
14.	Категорія способу дієслова.	2
15.	Категорія часу дієслова.	2
16.	Категорія особи. Категорії числа й роду дієслів.	2
17.	Дієвідміна дієслів.	2

18.	Атрибутивні форми дієслова.	-
19.	Прислівник.	2
20.	Категорія стану.	2
21.	Модальні слова.	2
22.	Прийменник.	2
23.	Сполучник.	2
24.	Частка.	2
25.	Вигук. Звуконаслідувальні слова.	2
26.	Перехідні явища в системі лексико-граматичних класів сучасної російської мови.	2
27.	Перехідні явища у межах однієї частини мови.	-
	Разом	46

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Морфологія як вчення про частини мови. Основні поняття морфології.	3
2.	Іменник.	2
3.	Категорія роду іменників.	2
4.	Категорія числа іменників.	3
5.	Категорія відмінку іменників.	2
6.	Відмінювання іменників.	3
7.	Прикметник.	2
8.	Відмінювання та словотвір прикметників.	4
9.	Числівник.	4
10.	Займенник.	4
11.	Дієслово в морфологічній системі сучасної російської мови.	3
12.	Категорія стану дієслова.	2
13.	Категорія виду дієслова.	2
14.	Категорія способу дієслова.	2
15.	Категорія часу дієслова.	4
16.	Категорія особи. Категорії числа й роду дієслів.	4
17.	Дієвідміна дієслів.	4

18.	Атрибутивні форми дієслова.	2
19.	Прислівник.	5
20.	Категорія стану.	5
21.	Модальні слова.	5
22.	Прийменник.	4
23.	Сполучник..	4
24.	Частка.	2
25.	Вигук. Звуконаслідувальні слова.	4
26.	Перехідні явища в системі лексико-граматичних класів сучасної російської мови.	4
27.	Перехідні явища у межах однієї частини мови.	4
	Разом	74

8. Види контролю і система накопичення балів

Студенти денної форми навчання можуть отримувати таку кількість балів:

- 25 балів – засвоєння теоретичної частини курсу (тестування, опитування, конспектування).
- 25 балів – набуття практичних вмінь (завдання практичного характеру)
- 20 балів – виконання самостійної роботи
- 30 балів – екзамен.

Екзамен – це форма оцінки знань студента, що виявляє рівень засвоєння матеріалу у формі розгорнутої відповіді на теоретичні питання з курсу і виконання завдання практичного спрямування.

Розподіл балів, які отримують студенти

	ВИД КОНТРОЛЬНОГО ЗАХОДУ	КІЛЬКІСТЬ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ	КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА 1 ЗАХІД	УСЬОГО БАЛІВ
1	Підготовка самостійного завдання (в межах практичних занять). Усне опитування.	8	3	24
2	Презентація й обговорення самостійно виконаного завдання <i>Розділ 1</i> <i>Розділ 2</i>	8	2	16
3	Тестування (поточне) за	4	5	20

	вивченим матеріалом			
4	Контрольна робота (письмова) за вивченим матеріалом курсу	2	5	10
5	Екзамен			30
		22		100

1. Усне опитування – 3 бали.

- Максимальну кількість – 3 бали – студент отримує, якщо усна доповідь демонструє комплексний підхід до вивчення питання, відображає засвоєння основних аспектів проблеми, показує високий рівень самостійного осмислення аспектів, що висвітлюються.

- 2 бали студент отримує у разі припущення неточностей у відповіді, неповноти або не репрезентативності інформації, не вміння пояснити використані терміни, обґрунтувати думку на належному рівні.

- 1 бал ставиться за доповнення, уточнення з певного питання, що виникає в аудиторії під час обговорень проблем.

2. Поточне тестування складається з тестових завдань (від 5 – до 10 питань).

Відповідно, кожне питання оцінюється від 1 балу – 0,5 балів.

Контрольна робота у письмовій формі передбачає розгорнуту відповідь на теоретичні питання, а також вміння навести приклади і продемонструвати набуті практичні навички

- 5 балів – безпомилкова, чітка, структурована відповідь, що містить відповідні приклади, ілюстрації ситуацій тощо

- 4 бали отримує відповідь, де студент припускається незначних неточностей, або у роботі допущена помилка.

- 3/2 бали – отримує робота, яка представляє неповну або недостатньо аргументовану відповідь, містить помилки

- 1 бал, якщо робота має велику кількість помилок, відображає інформацію неповно, але містить інформацію про основні ознаки або риси явища, процесу, що описується.

3. Самостійна робота полягає у поза аудиторному засвоєнні тих питань, які не розглядалися на лекціях, не аналізувалися на практичних заняттях. Види контролю різні (тези, конспект, співбесіда, інтерактивні форми (гра, тренінг). Критеріями оцінки виступають: підготовленість, активність, глибина освоєння матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		ЕЕкзамен	ЗЗалік
A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)	ЗЗараховано

B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9 . Рекомендована література

Основна:

1. Виноградов В.В. Русский язык. Грамматическое учение о слове. Москва : Просвещение, 1986. 650 с.
2. Академическая грамматика русского литературного языка. в 2-х тт. Т.2. Москва : Наука, 1980. 952 с.
3. Буланин Л.Л. Трудные вопросы морфологии. Москва : Просвещение, 1976. 254 с.
4. Бондарко А.В. Вид и время русского глагола. Москва : Просвещение, 1981. 261 с.
5. Богданов С.И. Морфология современного русского языка. Санкт-Петербург : Факультет филологии и искусств СПбГУ, 2009. 634 с.
6. Тихонов А.Н. Русский глагол. Проблемы описания и лексикографирования. Москва : Академия, 1998. 325 с.
7. Шанский Н.М. Тихонов А.Н. Современный русский язык. в 3-х ч. Ч. 2. Москва : Просвещение, 1986. 290 с.
8. Гужва Ф.К. Современный русский литературный язык. Москва : Флинта, 2015. 402 с.
9. Селиванова Е.А. Современный русский язык. Морфология. Черкаassy : Издательство Ю.А. Чабаненко, 2017. 288 с.
10. Васильев Л.М. Семантика русского глагола. Москва : Высшая школа, 1989. 184 с.
11. Адамчик Н.В. Самый полный курс русского языка. Минск : Харвест, 2018. 848 с.
12. Розенталь Д.Э., Голуб И.Б. Современный русский язык. 11-е изд. Москва : Айрисс-пресс, 2010. 448 с.

13. Шелякин М.А. Функциональная грамматика русского языка. Москва : Академиздат, 2011. 288 с.

Додаткова:

1. Ломов А.М. Очерки по русской аспектологии. Воронеж : Стандарт, 1997. 154 с.
2. Янко-Триницкая Н.А. Возвратные глаголы в современном русском литературном языке. Москва : Высшая школа, 1982. 135 с.
3. Мучник И.П. Грамматические категории глагола и имени в современном русском литературном языке. Москва : Просвещение, 1981. 258 с.
4. Милославский И.Г. Морфологические категории современного русского языка. Москва : Высшая школа, 1981. 298 с.
5. Бондарко А.В. Теория морфологических категорий. Ленинград : Наука, 1986. 310 с.
6. Бондарко А.В. Грамматическое значение и смысл. Ленинград : Наука, 1978. 156 с.
7. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ : Наукова думка, 1988. 255с.
8. Гловинская М.Я. Семантические типы видовых противопоставлений русского глагола. Москва : Просвещение, 1982. 115 с.
9. Гуревич В.В. Виды глагола в изъявительном наклонении. *Русский язык за рубежом*. 2000. № 2. С.20-29.
10. Гуревич В.В. Модальность и семантика глагольного вида. *Вопросы языкознания*. 2000. № 2. С.71-78.
11. Перцов Н.В. К проблеме инвариантного грамматического значения (глагольное время в русском языке). *Вопросы языкознания*. 1998. № 1-2. С.3-25.

Термінологічні словники:

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва : Наука, 1978. 608 с.
2. Большой энциклопедический словарь: Языкознание / под. ред. Н.Ю. Шведовой. Москва, Наука, 1998. 801 с.
3. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. Київ : Вища школа, 1985. 347 с.
4. Краткий справочник по современному русскому языку / под ред. А.П. Леканта. Москва : Просвещение, 2001. 289 с.
5. Лингвистический энциклопедический словарь / под ред. В.Н. Ярцевой. Москва : Сов. энциклопедия, 1999. 910 с.

4. Краткий справочник по современному русскому языку / под ред. А.П. Леканта. Москва : Просвещение, 2001. 289 с.
5. Лингвистический энциклопедический словарь / под ред. В.Н. Ярцевой. Москва : Сов. энциклопедия, 1999. 910 с.
6. Розенталь Д.Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов. Москва : Просвещение, 1986. 456 с

10. Інформаційні ресурси

1. Валгина Н.С., Розенталь Д. Э., Фомина И.И. Современный русский язык (морфология). URL: <http://www.hi-edu.ru/e-books/>
2. Рахманова Н.М., Суздальцева И.Н. Современный русский язык. URL: <http://book.tr200.net/v>.
3. Рябушкина С.В. Морфология современного русского языка: практикум. URL: <http://www.litres.ru/svetlana-ryabushkina/morfologiya-sovremennogo-russkogo-yazyka-praktikum/>

Погоджено

навчальний відділ

« 30 » вересня 2019 р.